

„De Geref. Kerken in Indonesië in haar synodale vergadering te Semarang bijeen, bidden Uwe Excellentie voor Uw arbeid Gods steun en kracht toe. Zij hopen ook, dat onder Uw leiding Indonesië in elk opzicht tot rijke bloei mag komen”.

Van beteekenis is ook de kwestie der „samenwerking” met de z.g. Protestantse gemeente. Reeds sedert 1946 houdt men met deze instelling, die allerlei modernen, barthianen, P.v.d.A.-mensen herbergt, gemeenschappelijk godsdienst oefeningen. In comité's is besloten als volgt:

De synode, gelezen het schrijven van de kerkeraad van de Geref. Kerk te Makassar, gehoord de toelichting daarop door de afgevaardigde van de kerk van Makassar, Dr. Ringwald, besluit de samenwerking met de Prot. gemeente te Makassar, zoals door de kerkeraad van de Geref. kerk te Makassar is voorgesteld, voorlopig goed te keuren, totdat op de volgende synode hierover nader zal worden beslist.

Met algemeene stemmen is het „vrouwenkiesrecht” aangenomen; er waren geen zusters bij het besluit aanwezig. „De synode stelde deze bescheidenheid op hoogen prijs”, zegt een officieus verslag. Inzake de gezangen wordt ook op uitbreiding gezonden; men schijnt het gevaar van domineeren (van gezangen en psalmen) te zien als een kwestie van getal (wij denken er anders over). We lezen:

De Leena vraagt, of de synode zich over de aanvulling van de gezangen nader wil uitspreken. Het is de bedoeling, dat de gezangen niet zullen domineren over de psalmen. Een getal van ongeveer 100 gezangen wordt genoemd.

Die samenwerking inzake de godsdienst oefening gaat al zeer ver. Makassar meldt officieel:

MAKASSAR.
Alle kerkdiensten, behalve de Avondmaaldiensten, gezamenlijk met de Protest. Gemeente en onder verantwoording van beide kerkeraden.

En Tomohon — waar onderscheiden gezinnen wonen — meldt:

Prekeken: elke tweede Zondag van de maand ten huize van één der kringleden.
Gecombineerde Kringvergadering met alle Protestanten: Elke laatste Zaterdag in de maand.

Ook over de synode der Javaansche kerken (te Poerwokerto) ontvangen we berichten. In hoeverre „alleen kerkelijke zaken” in bespreking komen? We lezen:

De synode besloot een stichting in het leven te roepen, die zich met de problemen van sociaal-economische opbouw zal bezig houden. Deze stichting zal na haar oprichting geheel op zichzelf staan. In verband daarmee besloot de synode aan de Commissie van Wederopbouw te vragen Drs H. Baas als sociaal-economisch adviseur ter beschikking te stellen.

En inzake den Wereldraad:

De aansluiting van de kerken van Midden-Java aan de wereldraad van kerken werd op deze synode officieel vastgesteld door de aanvaarding van de te dier zake gevoerde correspondentie.

Inzake predikanten voor „allerlei” dienst:

De vroegere predikant van de kerk van Bandung, thans te Overveen, Dr. Fijn van Draat, nam het beroep aan om missionair predikant te worden onder de Indonesische en Chinese studenten aan de universiteiten en hogescholen in Nederland.

De Honig die thans dit werk doet hoopt in 1951 als jeugdpredikant naar Indonesië te komen en zal gedurende enige maanden zijn opvolger inwerken in zijn nieuwe taak. Het zal allen die de vroegere Bandungse pastor kennen verheugen dat hij, die voor Indonesië afgekeurd werd, in Nederland op deze wijze zijn liefde voor dit land en volk en zijn missionair roepingsbesef kan uiten.

Over „een nieuw type zendeling” lezen we volgend nieuwsbericht:

De Protestantse zendingen, die de laatste tijd vanuit de Verenigde Staten naar de zendingevelden worden uitgezonden, zijn veeleer onderwijzers of specialisten in een of ander vak dan predikers, zo wordt opgemerkt in een rapport dat is uitgegeven door de Foreign Missions Conference of North America (een permanent zendingenlichaam - Red.). Het verslag schrijft dit verschijnsel toe aan de belangstelling die van kerkelijke zijde wordt getoond voor het Vier-punten programma van president Truman, hetwelk de ontwikkeling beoogt van achterlijke gebieden, en aan de noodzaak om de technische kennis ook te gebruiken op de zendingevelden.

De grootste toename van specialisten in de zendingenarbeid in de jaren 1947-48 vindt men onder de onderwijsleerkrachten, welke van 192 op 294 kwamen. Specialisten op landbouwgebied kwamen van 7 op 17, medici van 124 op 130. Alleen al in Japan is het aantal zendingenleerkrachten gestegen van 8 in 1946 tot 103 in 1948.

Een toenemend aantal zendingen van thans heeft een universitaire opleiding genoten. Het aantal predikanten onder de zendingenarbeiders neemt af: in 1947 - 237, in 1948 - 175.

Wat Karl Barth betreft:

Ilya Ehrenburg, die bekend is door het schrijven van vele propagandageschriften voor de Sovjet-Unie heeft een dezer dagen getracht de handtekening van Professor Karl Barth te verkrijgen voor de ondertekening van de Moskouse „Vredesresolutie”. Professor Barth heeft evenwel geweigerd dit te doen. Van Sovjet zijde

had men er vast op gerekend ook de naam van Karl Barth onder de vredesverklaring te kunnen opnemen.

De motiveering — die alles beslist — is helaas niet gegeven.

Inzake den „Wereldraad” der Kerken was men — zie boven — nog wel voorzichtig. Toch wordt alvast in vergoelijkenden zin erover geschreven. Men leze:

In een toespraak welke door de secretaris-generaal van de Wereldraad van Kerken werd gehouden tijdens de bijeenkomst van het Centrale Comité van de Raad zeide hij, dat „de Wereldraad van Kerken alle mogelijke gelegenheden moet benutten om in contact te blijven met de Christenen achter het IJzeren Gordijn”. De Christenen in de communistische landen lopen gevaar vergeten te worden, zo vervolgde hij, juist op een ogenblik dat zij gewikkeld zijn in een geweldige geestelijke strijd en op harde, maar wonderlijke wijze een les leren, die tot verrijking kan dienen van de gehele Christenheid.

Dr Visser 't Hooft drong er op aan om de mannen en vrouwen in het gebed te gedenken, die het slachtoffer zijn geworden van de pogingen van totalitaire zijde om de stem der Kerk tot zwijgen te brengen en ook de kerkelijke leiders, die trouw blijven aan de Christelijke zaak en die strijden tegen het atheïsme in zijn verschillende vormen.

Deze leiders worden vaak verkeerd begrepen omdat hun sociale en politieke beslissingen verschillen van die, welke door de meeste Christenen in het Westen worden genomen. Dr Visser 't Hooft sprak de afkeuring uit van de Wereldraad over die leiders van Kerken, die geestelijke en zedelijke verarring stichten doordat zij proberen hun Christendom aan te passen aan wereldse ja zelfs anti-Christelijke of totalitaire ideologieën.

Hij vervolgde, dat de Wereldraad wat zijn leer betreft beschuldigd wordt van fundamentalisme en modernisme; wat zijn politiek aangaat heeft men hem zowel een handlanger van het kapitalisme als van het communisme genoemd. Daarom moeten alle gelegenheden worden aangegrepen om „deze verkeerde indrukken recht te zetten”; de doelstellingen van de Raad moeten op een dergelijke wijze worden duidelijk gemaakt dat er bij niemand meer plaats behoort te zijn voor wanbegrip, behalve dan bij diegenen, die verblind zijn door vooroordeel.

Het doel van de Wereldraad moet op zodanige wijze worden aangegeven, dat de verkeerde voorstelling, als zou de Wereldraad een superkerk zijn of dat willen worden, voor altijd uitgesloten is.

Verder waarschuwde Dr Visser 't Hooft tegen de misleidende term „wereldkerk”, welke reeds zo veel verarring heeft gesticht.

In vele kringen, ook in kerkelijke kringen, wordt het onderscheid tussen de taak van de Kerk en de taak van de Overheid wel eens vergeten. In alle politieke en sociale situaties is er heden ten dage een grote verleiding om de boodschap van de Kerk pasklaar te maken voor de heersende politieke en ideologische stromingen. De Wereldraad moet in deze chaos van meningen zijn weg vinden en moet er naar streven om alleen de stem van de Heer der Kerk te laten horen.

Het zou verraad betekenen aan zijn diepste wezen indien de Raad zich op politiek terrein zou begeven. Niet omdat hij bang is zich te compromitteren, maar omdat hij zich gebonden weet aan de zaak van Christus, die alle menselijke dingen te boven gaat en universeel is dan alle menselijke belangen.

Het criterium is uiteindelijk dit, of de arbeid van de Wereldraad van genoeg overtuigingskracht bezield is zodat de wereld, de heidense wereld van thans..... duidelijker zal zien dat er redding is uit de mierenhoop van de totale Staat en de wanhoop van de grenzeloze zelfzucht.

In een wereld, waar het menselijk leven geheel en al door politieke en sociale voorwaarden gevormd wordt, moeten wij ter wille van God en van de mensen ons bezighouden met de grote sociale problemen van onze tijd. Daarom behouden de Kerken zich het recht voor het Woord Gods aan alle volken en alle regeringsteleis te verkondigen. Zij willen onafhankelijk van de staatsvorm, waarin zij leven met elkander in nauwe gemeenschap blijven, zo besloot Dr Visser 't Hooft.

Dit naïef humanistisch uit den Wereldraad gestuntel is ook opmerkelijk:

Het Centrale Comité veroordeelde de moderne oorlogsmethoden en verklaarde dat daardoor geweld en vernietiging een dergelijke omvang aannemen, dat de fundamente van recht en cultuur gevaar lopen.

Het is daarom van het hoogste belang dat zij bij internationale overeenkomst verboden worden en „wij begroeten iedere oprechte poging, die daartoe wordt aangewend”.

Het zogenaamde „Stockholmse manifest” moet eerder gezien worden als een propagandamiddel dan als een oprechte poging om de vrede te bewaren.

Het Comité verklaarde voorts, dat „wij de vrede moeten bevorderen door het onderling vertrouwen aan te kweken en door ons meer te laten leiden door morele principes.....

Wij zien het oordeel en de waarschuwing Gods in datgene wat thans geschiedt”.

Als Christenen moeten wij luisteren naar het woord, dat „wij de tijd uitkopen, omdat de tijden boos zijn”. „Wij moeten elkander bemoedigen om de lasten te dragen en de taak op ons te nemen, die ons thans gesteld wordt, in het geloof aan Hem die trouw blijft. Wanneer onze kracht niet toereikend is, moeten wij het overlaten aan Hem, die macht heeft en die heerst over alle menselijk handelen”.

Conclusie moet o.i. helaas zijn, dat langzaam maar zeker de „mudje-bij-mudje-geest” infiltreert; de weerstanden zijn eigenlijk weg; 't is alleen maar: niet te snel den (voorlopig nog) extremistischen kant uit.

K. S.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Wij willen ons gesprek over het groot gevaar, hetwelk het leven bedreigt door onze schuld — de schuld der Vrijmaking — nl. de verkerkelijking, nu voortzetten en weer luisteren naar wat de heer Algra ons daaromtrent kan leeren.

Wij leerden dan, dat de J.V. haar zelfstandigheid moet bewaren tegenover de kerk, d.i. de kerkeraad of den predikant.

Als dit nu reeds geldt voor de jonge lieden, hoeveel te meer behoort een ieder in heel zijn leven voor dit gevaar ter dege op zijn hoede te zijn.

Welnu, in weerwil van dit gevaar stellen de jongelieden hun vereniging toch onder het toezicht van den kerkeraad. Vrijwillig.

Zij kunnen het ook laten. Maar de bondsvoorzitter vindt het wel goed nog, dat het geschiedt. Maar — weet op uw hoede, dus waarschuwt hij. Het toezicht moet worden beperkt tot de belijdenis, d.i. een zeer speciaal punt.

Ik begrijp dit nu zoo, dat bedoeld wordt: de kerkeraad mag toezien, mag er bij wezen, als een artikel van de belijdenis wordt behandeld. Hij zal zich moeten vergewissen, krachtens zijn principaal de Synode, dat bij de behandeling van art. 33 de jongelieden niet in de fout vallen van dien boezen candidaat Schilder, die zelfs een prof. Grosheide er zoo leelijk liet inloopen, en dat het ook goed gaat als de artikelen 27—29 aan de orde komen.

Maar dan is het ook uit. Als het uurtje belijdenis voorbij is, mag het kerkeraadslid misschien wel blijven, maar te zeggen heeft hij niets meer. Mocht hij bij de behandeling van al het andere maar even zijn mond opendoen om critiek te oefenen, de voorzitter zou er aanstonds op bedacht moeten wezen die brutaliteit te keeren.

Weest op uw hoede, zegt de bondsvoorzitter. Want daar dreigt een groot gevaar: de verkerkelijking.

Echter zoo is het toch niet heeltemal juist.

Want zoo heet het: de kerkeraad moet zich vergewissen, niet alleen of er goed synodaal geredeneerd wordt, maar ook hoe wij arbeiden op den grondslag van Schrift en belijdenis.

Nu begint het ons te schemeren.

Zou men misschien moeten zeggen: maar die grondslag: Schrift en belijdenis, is maar een speciaal punt? Maar wie bouwt nu zijn huis op een punt, al is het ook speciaal?

Dit is geen koud grapje, want de zaak is buitengewoon ernstig. De kerkeraad moet zich vergewissen, dat de jongelieden arbeiden — in hun verenigingsarbeid — op den grondslag van Schrift en belijdenis. Daar kan ook voor den heer Algra niets buiten vallen. Zouden Schrift en belijdenis niet heel ons leven moeten beheerschen?

Ik krijg dus den indruk dat de kous nog niet af is.

Men denke zich het geval eens in: daar komen de jongelingen bij den kerkeraad en zeggen: wij stellen ons onder uw toezicht. De praeses antwoordt: dat is goed. Maar aanstonds daarop zeggen de jongelingen: ja, pas op, wij hebben wel beloofd uw vermaan en tucht te aanvaarden in leer en leven, maar weet U wel hoe beperkt het toezicht is? Alleen maar voor het uurtje, dat de belijdenis aan de orde is. Voorts ook of wij op dien grondslag arbeiden, maar daar valt buiten: onze organisatie, onze financiën en feitelijk al het andere. Zal de kerkeraad zulks kunnen aanvaarden?

Maar daar rijzen meer vragen.

Als het arbeiden op den grondslag van Schrift en belijdenis slechts als een „speciaal punt”, de belijdenis, zou raken, welk een klein plaatsje neemt die grondslag voor den arbeid dan in?

En op welken grondslag is nu al het andere opgetrokken, want een fundament moet er toch zijn. Niet op de belijdenis die gehoorzaam de Schrift nasprekt, voor de kerk en den staat en het gezin en de maatschappij. Maar waarop dan?

Op beschouwingen van menschen, programma's van partijen, sociale verenigingen?

Van menschen, die zelf heel hun leven door op hun hoede moeten zijn, dat zij niet verkerkelijkt worden, en hun zelfstandigheid tegenover de kerk moeten handhaven? Zonderen wij toch Schrift en belijdenis uit dan blijft er niets anders over dan menselijke wijsheid.

Hier zien wij tot welke buitensporigheden de leer der gemeene gratie en die van de souveriniteit in eigen kring kan leiden, zeker niet, zooals dr Kuyper dit bedoelde. Dat bewijzen zijn geschriften ook.

Ik noem nu niet de pluriformiteit der kerk, omdat, als de heer Algra de oude papieren eens nagaat, hem zal blijken, dat een J.V. zeer wel het kerkelijk toezicht van verschillende kerken kunnen vragen. Niet alleen dat van den eenen „synodalen” kerkeraad, zooals de heer Algra dit stelt.

Ook de Christelijke gereformeerde kerkeraad zou toezicht kunnen oefenen.

Zelfs de Ned. Herv. kerkeraad, want als ik het wel heb, was er ergens in Gelderland eens een Ned. Herv. J.V. aangesloten bij den bond van Vonckenberg en De Lange. Zoo leerden zij het.

Wij zi
Gratie"
ken, die
onze sch
Er wi
door ee
bleek m
opgevat,
dan psal
Een li
telijke g
hij somn
bare zeli
leeren z
De ke
wat vele
dominee
best me
schip....
Los vi
de scho
liere, m
Ik hel
dering v
de J.V.,
genade?
Ik sel
deed to
formeern
hebt U
Het laa
Wat
het iets
en der
alles en
nis mee
Zoo g
aan het
heel we
Laten
kerk te
leven ui
om ons
Onze
zij het
niet aar
enkele
een ver
aan Sel
De h
tot de
of de
oogen,
Maar
ons der
Wij s
bijzonde
En di
Wat
gen en
Die h
Zondag
gansch
dan dat
kerk he
gemeen
bezoek.
Welk
gerust
belijden
te zijn.
Ja, h
ren der
Woord
ingaan
elkands
zen mo
meensc
allen, w
de geb
Door
kracht
te zijn
allen d
ons ste
Word
ons gez
is imm
over or
naar d
of te v
zelve w
Er is
die op
alleen:
de belij
toetsen
Want
wordt.
is onze
Dat
antwo
wandel
Wat
over
voor o

et gevaar, het-
d — de schuld
lij king, nu
de heer Algra

zelfstandigheid
d.i. de kerke-

heden, hoeveel
leven voor dit

llen de jonge-
t toezicht

ondsvoorzitter
ledt. Maar —
Het toezicht
d.i. een zeer

dt: de kerke-
la een artikel
zal zich moe-
al de Synode,
ngelieden niet
daat Schilder,
lijk liet inloo-
ikelen 27—29

rtje belijdenis
hien wel blij-
er. Mocht hij
aar even zijn
de voorzitter
en die bruta-

rzitter. Want
erkelijking.
juist.
t zich verge-
gedeneerd
n op den
belijde-

ar die grond-
pecial punt?
nt, al is het

is buitenge-
vergeven,
verenigings-
belijdenis.
buiten vallen.
s leven moe-

og niet af is.
ar komen de
t: wij stellen
pordt: dat is
jongelingen:
vermaan en
aar weet U
n maar voor-
e is. Voorts
ar daar valt
en feitelijk
kunnen aan-

n Schrift en
, de belijde-
neemt die

andere opge-
ch zijn. Niet
ft nasprekt.
en de maat-

amma's van

door op hun
t worden, en
oeten hand-
enissen uit dan
ke wijsheid.
den de leer
ereiniteit in
r Kuyper dit
k.

terk, omdat
nagaat, hem
erkelijk toe-
ragen. Niet
keraad, zoo-

rkeraad zou

ik het wel
Ned. Herv.
berg en De

Wij zaten toen allen vast in Kuyper's „Gemeene Gratie" en menigmaal werden consequenties getrokken, die Kuyper allicht niet bedoelde. Ik neem nu maar onze scholen.

Er waren toen vele christelijke scholen, opgericht door een kerkeraad; dus een kerkelijke school. Het bleek mij eens, dat buiten onzen kring dit zóó werd opgevat, dat men op zulke school niets anders leerde dan psalmen, bijbelteksten en den catechismus.

Een liberale wethouder, die onze school bij een feestelijke gelegenheid bezocht, stond stom verbaasd, toen hij sommen op het bord zag, waarmee Zijne edelachtbare zelf groote moeite zou hebben. Wat, riep hij uit, leeren ze hier ook rekenen?

De kerkeraad had dus zeggenschap over de school, wat velen onderwijzers niet smaakte. U weet wel: de dominee en het hoofd der school konden het niet altijd best met elkander vinden, en twee stuurlui op één schip.....

Los van de kerk, was dan de leus, en het argument: de school staat niet op het terrein van de particuliere, maar op dat van de gemeene gratie.

Ik heb het beleefd, dat men mij op een ringvergadering van J.V. de vraag stelde: op welk terrein staat de J.V., op dat der gemeene gratie of der particuliere genade?

Ik schrok geducht, dat moet ik eerlijk zeggen en deed toen zelve twee vragen: is uw J.V. geen gereformeerde, dus echt christelijke J.V.? En voorts: hebt U misschien ruzie met den dominee ter plaatse? Het laatste bleek het geval te zijn.

Wat de heer Algra beweert ligt nu op die lijn, als het iets zal beteekenen. Het gevaar der Lugtigheids en der afwijking in de Ned. Herv. kerk, die zich met alles en nog wat gaat bemoeien, nadat zij de belijdenis meer en meer verninkt, benaamt hem.

Zoo gaat het altijd, als de kerk de gehoorzaamheid aan het Woord loslaat. Men wordt dan heel vroom en heel werkzaam, maar juist waar dit niet zoo hoort.

Laten wij dan nu eens zien hoe de Vrijmaking der kerk ten gevolge heeft de bevrijding van gansch het leven uit de macht van menschen, die zich opwerpen, om ons aan hun wijsheid te onderwerpen.

Onze J.V. vragen geen kerkelijk toezicht. Als zij het deden, zou de kerkeraad zeggen: daar doen wij niet aan jongelui, zij staat onder ons opzicht. Geen enkele vereeniging vraagt dit „toezicht" en van zulk een verkerkelijking kan bij ons, als wij getrouw blijven aan Schrift en belijdenis, ook geen sprake zijn.

De heer Algra mag wel voorzichtig zijn. Hij zegt tot de J.V.: geef de pink, straks neemt de kerkeraad of de predikant heel de hand. Hij ziet het al voor oogen, in het geval de Lugtigheid.

Maar de Vrijmaking der kerk uit boozen band wijst ons den weg der vrijmaking voor gansch het leven.

Wij staan onder het opzicht van de kerk, van het bijzonder ambt, en van dat der geloovigen allen.

En dan is er geen stukje van het leven uitgezonderd. Wat is toch de kerk? De vergadering der geloovigen en hun zaad.

Die kerk heeft haar dienaar des Woords, die elken Zondag het licht van het Woord doet schijnen over gansch ons leven, maar ook geen andere macht heeft dan dat Woord aan hetwelk hijzelf is onderworpen. Die kerk heeft haar kerkeraad, die 't opzicht houdt over de gemeente in de bediening van het Woord, in het huisbezoek.

Welk een ontzaglijk voorrecht, en hoe stelt ons dat gerust te midden van het gevaarlijke leven, waar wij belijden tot hinken en zinken elk oogenblik geneigd te zijn.

Ja, hoe geruststellend te weten, dat wij als kinderen der kerk, die met elkander de bediening van het Woord Gods mogen ontvangen, straks, als wij het leven ingaan, heel die week van vaak harde worsteling, op elkander toezien in liefde, en dat, als iemand der onzen mocht afdwalen, hij de waakzaamheid van de gemeenschap der heiligen rondom zich heeft. Opdat wij allen, waar wij ook zijn, gewonnen mogen worden voor de gehoorzaamheid aan het Woord Gods.

Door de bediening van het Woord wordt ons de kracht gegeven, de eenige die er is, om op onze hoede te zijn tegen de werkelijke gevaren van het leven allen dag. Dere bediening is de tucht waaronder wij ons stellen of weten.

Wordt dit dan een heerschappij van menschen over ons gezin, onze zaak, onze politieke vereeniging? Daar is immers geen sprake van. Niet de kerkeraad heerscht over ons, maar het Woord en de belijdenis. Wie niet naar dat Woord spreekt heeft ons niets te vertellen of te vermanen. En onze zelfstandigheid is, dat wij zelve wezenlijk aan het Woord Gods gehoorzaam zijn.

Er is gelukkig een opzicht, maar dan van menschen, die op zich zelf niets over ons te zeggen hebben dan alleen: wandelt gij wel in den weg van het Woord en de belijdenis? En dan moeten wij luisteren, ons doen toetsen aan hetgeen naar het Woord wordt gezegd.

Want zoowel hij die vermaant, als hij, die vermaand wordt, staan beide onder denzelfden Meester, en dat is onze Heere Jezus Christus.

Dat is de vrijheid voor het leven. Vrijheid, die verantwoordelijkheid is en alleen dáár kan zijn, waar wij wandelen in den weg van Gods geboden.

Wat wil men toch met die zelfstandigheid tegenover de kerk, alsof haar opzicht een groot gevaar voor ons zou zijn?

Wij staan in het publieke leven onder allerlei toezicht, dat wij, meermalen onbewust, aanvaarden. Daar zijn de zeden en gewoonten, daar is, om maar iets voorts te noemen, de publieke opinie. Wij zijn zeer bang voor het geval dat de „menschen wat over ons te zeggen zouden hebben". Dat kan een booze dwang zijn.

En zouden wij nu allen dag op onze hoede zijn voor het vermaan, dat de ware kerk ons biedt? Zouden wij de eenige hulp die onze God ons arme menschen, vol zoo vaak van onverstand en dwaasheid, ons in Zijn genade biedt in Zijn kerk, van ons afwerpen en zeggen: nu ja, op een speciaal punt en misschien op den Zondag — maar voorts bewaren wij onze zelfstandigheid daartegenover? Want o, die verkerkelijking?

Welk een dwaasheid.

Ik begrijp echter, dat, nu in de gebonden kerken helaas die figuren het allengs meer te zeggen krijgen, waartegen voorheen de heer Algra even getrouw waarschuwde als anderen dit mochten doen, nu hij zich liet binden aan onschriftuurlijke bindingen en aan ernstige afwijking der belijdenis, en moet vechten om het behoud van wat hem lief was geworden, en dat nu gevaar loopt stuk voor stuk te worden afgebroken, hij begint te roepen: past op die verkerkelijking. Maar zijn stijd richt zich tegen een front, van waar het gevaar juist niet dreigt. Hij richt zich tegen de vrijmaking.....

O, als hij zich met zoovelen meer in de gebonden kerken, die het kwaad wel zien maar niet gehoorzaam willen zijn, kon vrijmaken allereerst wat de kerk betreft, hoe zou hij aanstonds ervaren in de zuivere lucht der waarachtige vrijheid weer te mogen ademen. Een waarachtige vrijheid, die wij wel met groote zorg mogen bewaken, allereerst ons zelf ziend als de plek van het eerste gevaar.

Met hartelijke groeten en heilbode, uw toegenegen
MARNIX.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Vorming van een Geref. Sociaal en Econ. Verband.

Op Dinsdag 19 September, 's middags 2 uur, zal in de zaal van Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats, Utrecht, een vergadering gehouden worden om te trachten te komen tot de vorming van een Gereformeerd Sociaal en Economisch Verband.

Ieder die belangstelt in deze zaak wordt hierbij uitgenodigd, deze vergadering bij te wonen.

PERSSCHOUW

„TUCHT".

„Zwingli" (vrijzinnig, redactie ds H. v. Lunzen) schrijft over de „tuchtzaak" betreffende dr Hooymaas, Ned. Herv. predikant:

Als U mij vraagt hoe ik denk over deze zaak, dan ga ik niet proberen om deze heele kwestie uitvoerig te beschrijven, maar dan wil ik eenige gronden aanvoeren, waarom ik men dat hier een en ander niet klopt, en waarom het noodzakelijk is dat een nieuw, geheel onpartijdig onderzoek wordt ingesteld.

1o. Ik heb in zijn tijd ingezag gehad in de uitspraak van het P.K. van Zeeland, waarbij coll. H. uit het ambt ontzet werd. Ook al wist men van de zaak zelf niets af, dan waren voor de onbevooroordeelde lezer de motieeringen weinig steekhoudend. Later is trouwens deze heele uitspraak ongedaan gemaakt.

2o. Tijdens zijn schorsing werd er door de Gemeenten Zuidlichem-Nieuwaal (classis Bommel) een beroep op coll. H. uitgebracht. Deze Gemeenten hebben zich gewend tot de A.S.C. met het oog op de te verleenen approbatie, met een verzoek tot rehabilitatie van ds Hooymaas. Meerdere Gemeenten betuigden adhesie. Als consulent van Zuidlichem-Nieuwaal heb ik toen een onderhoud gehad met ds Landsman en hem bij die gelegenheid gevraagd wat nu eigenlijk door coll. H. misdreven was. Toen ik er weinig voor voelde het dossier te lezen en er op aandroeg eens een paar feiten te noemen, kreeg ik er een drietal te hooren, die echter m.i. ieder op zichzelf en alle drie bij elkaar zeker geen reden konden zijn voor afzetting.

3o. Intusschen bleef deze zaak maar voortlepen. Uitspraken van Class. Bestuur, of P.K. werden door hogere besturen ongedaan gemaakt en dan maar weer van voren af aan. Coll. H. was bleef geschorst, zonder tractement. Denkt het U eens in. De persoon in kwestie sprak van broodroof en het heeft er veel van. Maar eindelijk had men het gevonden. Alle beschuldigingen waarop H. geschorst was, liet men voor wat ze waren. En het P.K. van Zeeland kreeg opdracht ds H. volgens art. 50 v. h. Regl. op de Predikantsplaatsen verplicht emeritaat te verleenen op grond van ongeschiktheid voor een behoorlijke vervulling van het dienstwerk. En dat terwijl een gemeente hem ondanks deze kwestie beriep. Ongeschied! En dat terwijl hij een meer dan middelmatig theoloog is. In zijn studententijd stond hij al bekend als een van de knapste. Spreekt voortreffelijk.

4o. Nooit hoorden de Kerkeraden van Zuidlichem en Nieuwaal iets van de Synode. Evenmin de Kerkeraden die adhesie betuigden. Vorig jaar zond de Kerkeraad van Brakel een schrijven aan de Synode om ten spoedigste een einde aan deze onoverkwikkelijke zaak te maken en ds H. te rehabiliteren. Ik kreeg bericht van het bureau dat men ons schrijven ontving. Maar van de uitspraak kreeg de Kerkeraad van Brakel in 't geheel geen bericht. Over presbyteriaal gesproken.

Een en ander is voor mij reden aan de rechtvaardig-

heid van de behandeling van deze zaak ernstig te twijfelen. Het is heel goed mogelijk dat er door ds H. ook fouten zijn gemaakt. Maar ik zie het zoo. ds H. is een fel tegenstander van de nieuwe koers. En hij heeft dat niet onder stoelen of banken gestoken. En nu heeft men indertijd al gezegd uiterst links, maar ook uiterst rechts moeten er uit. Welnu ik meen: de eerste man van „uiterst rechts" is hier gegaan. En het is zaak hiertegen op te komen. Ik voor mij blijf hier tegen protesteer. Volgens de huidige nog altijd vigeerende reglementen is leertucht in de Herv. Kerk onmogelijk. En ook volgens de nieuwe Kerkorde, waarop de heeren al vooruitgripen, kan principieel evenmin leertucht geoeft worden, omdat de kerk ook dan nog maar een zwevende belijdenis zal hebben.

Onderteekenaar is ds Van Galen (te Brakel).

De redactie teekent aan:

Dit laatste zijn we natuurlijk allerminst met ds Van Galen eens. Leertucht op zwevende grondslag is nog veel gevaarlijker dan op een precies omschreven belijdenis!

Het is overal hetzelfde: groote woorden — geen vaste argumentatie. K. S.

NOGMAALS: DE TEGENSpraak VAN DS E. A. BOS.

Ds J. Francke besluit zijn artikel (verleden week gaven we het begin door) als volgt:

We komen nu tot het derde punt: het conceptschrijven van ds Bos aan de a.r. kiesveren, te Voorburg, dat door mij werd gepubliceerd.

Ds Bos verklaarde in De Roeper van 12 Augustus j.l., dat hij nimmer een brief, van welke inhoud dan ook, naar een kiesveren, in Voorburg heeft geschreven; dat hij nimmer als lid van de a.r. kiesveren heeft bedankt; dat hij nimmer een stuk heeft verspreid noch in Voorburg noch ergens elders. Blijkens brieven en gesprekken hebben sommigen daarin gelezen, dat bedoelde brief niet van ds Bos was, dat hij die brief zelf niet heeft opgesteld. Maar wie goed leest bemerkt, dat ds Bos zulks niet ontkent in zijn tegenspraak. Dat zou hij ook niet kunnen noch willen. Want hij heeft inderdaad zelf die brief geconcipeerd. Daarna heeft hij — gelijk mij uit Voorburg is geschreven — die brief in een aantal exemplaren gegeven aan een kring van broeders in de gemeente van Voorburg, die hem onder zijn leiding zouden bestuderen en bespreken. Er zou dan nader over vergaderd en beslist worden. Doch daar is niets van gekomen. Want tamelijk kort na de Novemberdagen van '46 begon zich een azenking in de opvattingen van ds Bos af te tekenen. Eerst bij de officiële besprekingen, welke dit voorjaar met hem in de Kerkeraad van Voorburg zijn gehouden, heeft hij verklaard, dat hij na een bezoek aan Jan Schouten zijn bezwaren had opgegeven. Doch hij heeft dat indertijd aan de kring der broeders niet meegedeeld.

Uit dat alles blijkt derhalve onder meer het volgende. Dat ds Bos na '46 van mening is veranderd, zodat mijn artikel indertijd over de verandering, welke zich bij hem had voltrokken, juist was en dat die verandering door die conceptbrief van hem achteraf nog wordt bevestigd!

Dat ds Bos wel het voornemen had als lid van de kiesveren, te bedanken en zich aan de a.r. partij te onttrekken (aangenomen dat hij lid was toentertijd, dat het stuk met persoonlijke ondertekening wel aannemelijk maakt) en dat hij de gronden voor die onttrekking (welke, gelijk vorige maal door mij is meegedeeld, voor een goed deel ontleend waren aan een uiteenzetting van Dr Verbruggen) had geformuleerd en andere broeders voorgeleed, doch dat hij dat voornemen niet heeft uitgevoerd, daar hij van zijn zeer ernstige „principiële" bezwaren (zie conceptbrief) over verleden en heden van de a.r. partij na een bezoek aan Schouten al was „verlost"!

En tenslotte blijkt dus ook waar te zijn, dat de a.r. partij in '46 voor ds Bos had afgedaan, gelijk ik in '48 schreef. En daar ging het in mijn artikel toentertijd om. Maar dat heeft ds Bos in zijn tegenspraak van 12 Aug. j.l. verzwegen. Inplaats van te erkennen, dat hij toen zo over de a.r. partij dacht en zij voor hem bleekens zijn eigen conceptbrief had afgedaan, schreef hij 13 Nov. '48 en hij handhaaft dat nu 12 Aug. '50 nog: ik had bezwaren, „maar dat is dan ook alles"! Doch blijkens zijn eigen brief was er echter meer in gedng.

We zullen nu afwachten, of ds Bos in De Roeper dit mijn antwoord (van vorige en deze week) zal opnemen en/of beantwoorden, dan wel of hij zich evenals na 12 Febr. '49 weer in stilzwijgen zal hullen.

Tot zoover ds Francke.

K. S.

Wijzigingen Handboek 1950

- Blz. 8 SAPPEMEER. Adres kerkeraad: ds J. F. de Weger, Borgcompstraat 73, Sappemeer. Adres diaconie: H. I. Huittenga, Zuiderlaan 36, Hoogeveen.
- Blz. 22 NOORDBERGUM. Adres kerkeraad: J. van Meekeren, Zevenhuisterweg, Noordbergum. Tel. K 5119—394.
- Blz. 58 DOORN. Adres kerkeraad: J. Ouwejan, Patrimoniumweg 5.
- Blz. 67 NIEUWER-AMSTEL. Predikant: ds J. Keuning, Cath. v. Clevepark 5, post Amsterdam-Zuid II. Tel. 2593 (K 2970). Scriba: E. J. v. d. Broek, Prof. Junkerslaan 3, Amstelveen.
- Blz. 82 ROTTERDAM-CHARLOIS. Adres kerkeraad: W. Groenevelt, Bas Jungeriusstr. 106c, Rotterdam-Z. Diac.: A. d. Broeder, Zwaluwstr. 13b, R'dam-Z.
- Blz. 83 ROTTERDAM-DELFSHAVEN. Adr. diaconie: H. N. de Jong, Allard Piersonstraat 11b, Rotterdam-W., telef. 51806.
- Blz. 87 VLAARDINGEN. Adres kerkeraad: Y. Woensdrecht, Valeriusstraat 6, Vlaardingen.